

BILAGA 3.

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET BÅTSTADKNALLEN

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är:

- att bevara och vårda ett område med gammal fuktpräglad naturgranskog i höjdläge, med hotade och sällsynta arter knutna till naturskogselement som gamla träd och död ved.

Syftet ska nås genom att områdets skötsel grundas på bevarande av den gamla grandominerade skogen genom fri utveckling eller mindre naturvårdsåtgärder såsom selektiva ringbarkningar och avverkningar e t c för att gynna gamla lövträd. Myrmarken och sumpskogspartierna lämnas till fri utveckling.

Viktigt är att skötseln av naturreservatet Båtstadknallen i tillämpliga delar samordnas med skötseln av övriga närliggande naturreservat för att upprätthålla lämpliga habitat och en för arterna gynnsam bevarandestatus.

2 Beskrivning av bevarandevärden

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Naturreservatet Båtstadknallen		
RegDOS-nummer	200 45 15		
Kommun	Torsby		
Markslag och naturtyper:	Vegetationstyp*	(hektar)	(hektar)
<i>Skogsmark</i>			42,1
Produktiv skog			
	Frisk barrskog	40,4	
	Fuktig barrskog	1,5	
	Sumpbarrskog	0,2	
Impediment	Barrskogsmyr	0,9	
<i>Våtmark</i>			4,5
	Ristuvemyr	3,5	

	Fastmattemyr	1,0	
Total areal			46,7

*Vegetationstyper och dessas utbredning beräknade utifrån vegetationskarta över Värmlands län 2005. Den totala ytan är 47,4 hektar enligt beslutet, skillnader beroende på beräkningsunderlag.

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Enligt gamla hembygdskartan var hela reservatet skogsmark och bestod av barrskog med lövinslag. Spridda gamla stubbar i området visar på tidigare avverkningar i form av plockhuggning. Äldre kulturpåverkan inom området har troligen också bestått av myrslåtter och transport till sätrar, troligen med viss påverkan av skogsbete. En sämre körväg går till Stormyrens nordvästspets och en stig går över Stormyren genom norra delen av reservatet.

Sedan skogsbilvägnätet byggdes ut i närområdet har en del skog avverkats och området berörs av en kalyta varav ca 1,3 ha ligger innanför reservatets gräns.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Biologiska bevarandevärden

Områdets karaktär av gammal barrnaturskog (160 år) på höghöjdsnivå medför en rikedom av gamla träd och stora volymer döende och död ved, vilket skapar förutsättning för ett rikt kryptogam-, insekts- och fågelliv. Bestånden på toppområdet och kring myren i norr är senvuxna och hänglavrika, medan skogen längre ner i öst- och västsluttningarna har högre bonitet med stort inslag av senvuxen gran. Myrmarken är till största delen öppen myr i norra delen av reservatet (mosse av nordlig typ), samt sumpskogar vid källflöden i nedre delen av västsluttningen. Vegetationstypsindelning ses på bild 1. Följande naturtyper som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000 finns representerade i området (båda är prioriterade naturtyper):

Aapamyrar (inklusive sumpskogar) (7310) 6,4 ha
Västlig taiga (9010) 28 ha (nyckelbiotop)

Naturvärdena i reservatet är främst knutna till den gamla senvuxna granskogen med sitt värdefulla inslag av gamla grova lövträd. Många granar har toppbrott, ofta associerat med förekomst av doftskinn vid brottstället. Lövinslaget består främst av gammal björk med rik epifytflora, exempelvis violettgrå tagellav och broktagel och ibland även norsk näverlav; även rönn förekommer.

Fanerogamer – områdets fanerogamflora är typisk för blåbärsgranskog, mossrikt med förekomst av bl a spindelblomster. I rikare källpåverkade stråk i sluttningarna finns ormbunkar och vitsippa.

Kryptogamer – stor artrikedomen främst bland lavar och svampar, omfattar exempelvis violettgrå tagellav, broktagel, skuggblåslav och lunglav bland lavarna samt doftskinn, gränsticka, ullticka m fl svampar.

Insekter – ingen inventering har utförts av insekter.

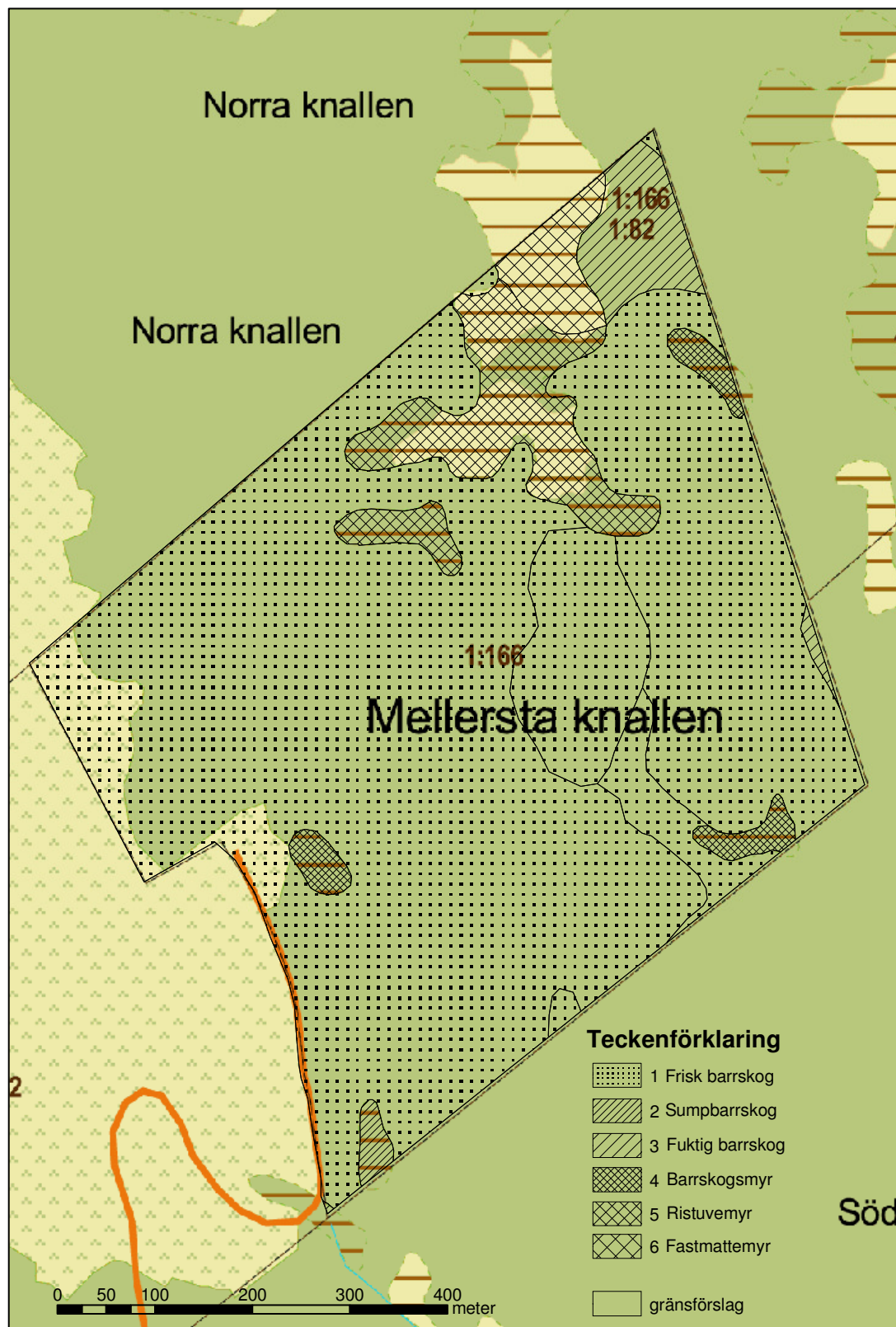

Bild 1. Vegetationstyper enligt vegetationskarta över Värmlands län 2005.

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten

2.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Inga fornlämningar finns registrerade i området.

2.3.3 Bevarandevärden för friluftsliv

Vacker landskapsbild och utsikt; ingår i riksintresseområde för friluftsliv Klarälven.

2.3.4 Geovetenskapliga bevarandevärden

Stormyren, belägen strax norr om reservatet, har tilldragit sig intresse under Länsstyrelsens Våtmarksinventering. En öppen myr ingående i komplexet Skrallerbergsmyrarna ingår i reservatsområdet. Den är belägen mellan Norra och Mellersta Knallen. I övrigt inga särskilda intressen.

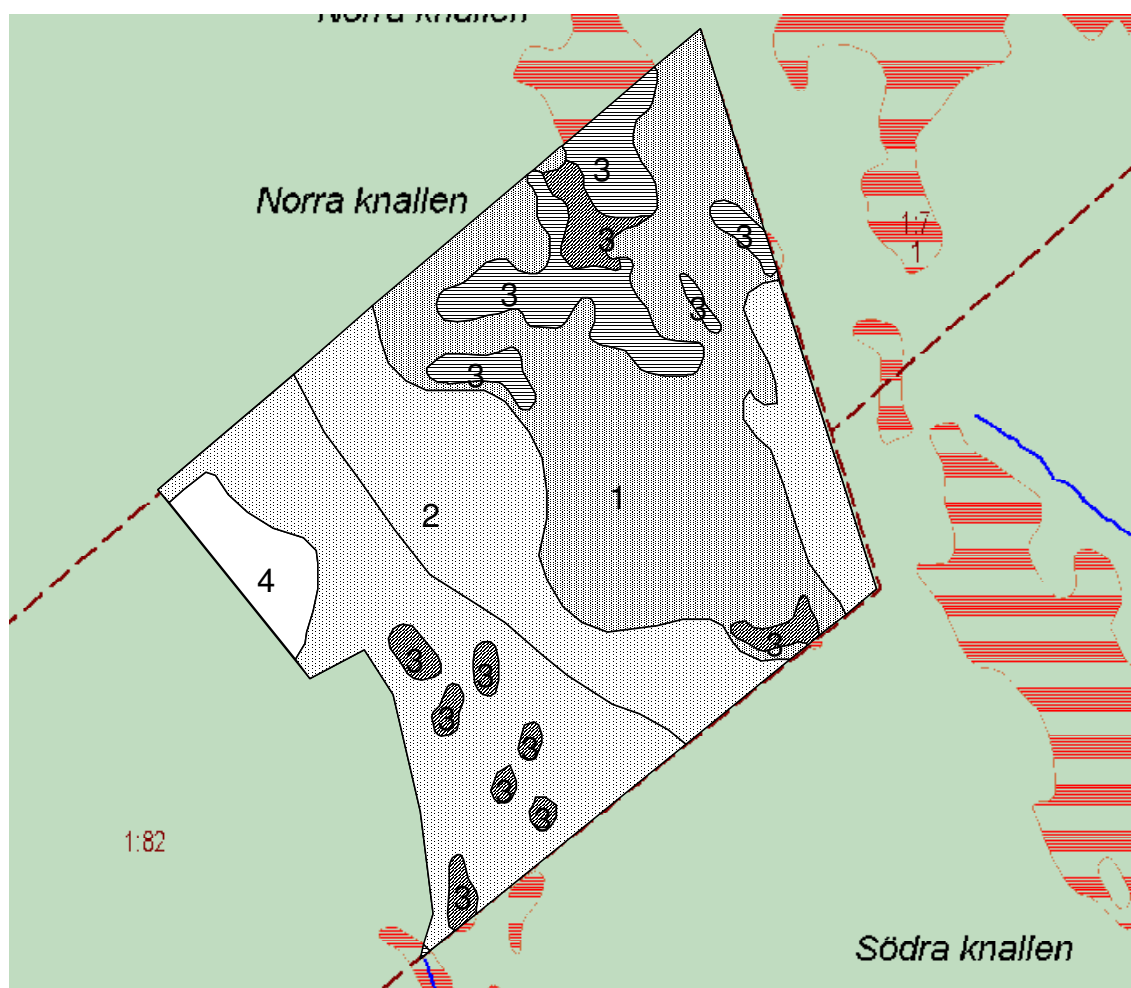

Bild 2. Skötselplanekarta. Skötselområde 2 uppdelat av en linje; området öster om linjen inkl. partiet i områdets SO-del förs tillsammans med skötselområde 1 till naturtyp västlig taiga.

3 Skötselområden och åtgärder

Reservatet har delats upp i 4 skötselområden, med något olika skötselriktningar; se skötselplanekarta. I det följande beskrivs varje delområde med avseende på karaktär och naturvärden. Skötselområdena är:

1. Senvuxen toppgranskog
2. Sluttningsgranskog
3. Myrmark och sumpskog
4. Kalmare
5. Promenadstråk, p-plats och informationsskylt

3.1 Skötselområde 1: Senvuxen toppgranskog (17 hektar)

3.1.1 Kvalitetsmål

Området är 17 hektar stort och består till större del av en gammal (160-årig) senvuxen hänglavsrik granskog i toppområdet, med inslag av gamla björkar och rönnar. I den norra flackare delen finns en större samt några smärre öppna myrpartier, även i sydöstra delen finns ett öppet myrparti (mosse av nordlig typ; våtmarkerna förs till skötselområde 3). Det skogsparti i NO som vegetationskartan klassar som fuktig granskog inkluderas. Död ved finns i form av rötlågor av främst gran, med förekomst av rödlistade svampar som gränsticka och doftskinn. Andelen glasbjörk är i nuläget 10 %. De gamla lövträden står främst i myrkanterna och har en rik epifytflora med bland annat de rödlistade lavarna broktagel, violettgrå tagellav och norsk näverlav. Den långsiktiga överlevnaden hos både lövträden och deras epifyter är beroende av en kontinuerlig återväxt av björk och rönn.

Området i sin helhet har så höga naturkvaliteter att det förs till habitat-typen *västlig taiga*.

Gynnsamt tillstånd råder när följande förutsättningar är uppfyllda:

- Andelen lövträd är mer än 10 %
- Minst 5 björkar har sådan ålder och barkstruktur att de kan utgöra en lämplig miljö för broktagel
- Återväxt av lövträd är tryggad, både björk och rönn
- Död ved i olika grad av nedbrytning förekommer i naturtypens hela utbredning
- Broktagel *Bryoria bicolor* förekommer på minst 5 gamla träd
- Doftskinn *Cystostereum murrayi* förekommer på minst 5 gamla träd

3.1.2 Åtgärder

- Vid behov tillskapande av luckor för att gynna lövföryngring
- Försiktig röjning runt lövträd för att förlänga deras livstid
- Vid behov tillskapa död granved

3.2 Skötselområde 2: Sluttningsgranskog (22,3 hektar)

Området omfattar Mellersta Knallens västsluttning samt ett mindre parti i östsluttningen. De 22,3 hektaren är 160 år gammal, till stora delar naturskogsartad granskog med ställvis gott om

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten

död ved och förekomst av tallstubbar med brandljud från 1-3 bränder. Spridda björkar och rönnar förekommer, även här med en relativt rik epifytflora. Naturvärdena är huvudsakligen knutna till inslaget av senvuxen gran, den döda veden och gamla lövträd. I sydost ingår ett mindre parti med inslag av tall, rikligt med grov björk och självgallrande yngre björk.

Den östra delen av området (11 hektar) har så höga naturkvalitéer att det tillsammans med skötselområde 1 förs till habitat-typen *västlig taiga* (se avgränsningslinje på skötselplanekartan ovan). Målet är att hela skötselområdet ska ha naturskogskaraktär.

3.2.1 Kvalitetsmål

Gynnsamt tillstånd råder när följande förutsättningar är uppfyllda:

- Andelen lövträd är mer än 10 %
- Minst 5 björkar har sådan ålder och barkstruktur att de kan utgöra en lämplig miljö för broktagel
- Död ved i olika grad av nedbrytning förekommer i naturtypens hela utbredning
- Broktagel *Bryoria bicolor* förekommer
- Doftskinn *Cystostereum murrayi* förekommer

3.2.2 Åtgärd

- Tillskapande av luckor och ringbarkning av gran för att gynna etablering av och tillväxt hos yngre lövträd
- Försiktig röjning och ringbarkning av gran runt befintliga lövträd prioriteras för att förlänga deras livstid
- Ringbarkning av gran med syfte att tillskapa mer död granved, där andelen är lägre

3.3 Skötselområde 3: Myrmark och sumpskog (6,3 hektar)

Skötselområdet består av den sammanlagda ytan, 6,3 hektar, av myrar och sumpskogar i området. Öppna myrar utgör 2,1 hektar och sumpskogarna 4,2 hektar av ytan våtmark. I sydvästra delen finns sumpskog med klibbal, björk och gran.

3.3.1 Kvalitetsmål

- Ytan våtmark förblir oförändrad

3.3.2 Åtgärder

- Inga åtgärder, lämnas till fri utveckling

3.4 Skötselområde 4: Kalmark (1,3 hektar)

Skötselområdet består av ett litet nyupptaget hygge på 1,3 hektar i reservatets västligaste del.

3.4.1 Kvalitetsmål

Gynnsamt tillstånd råder när följande förutsättningar är uppfyllda:

- Lövblandad barrskog med minst 20 % löv

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten

3.4.2 Åtgärd

- Återväxten får ske på naturlig väg genom fri utveckling under de första decennierna
- Därefter får en ny skötselplan ta ställning till vilka åtgärder som behöver vidtas

3.5 Skötselområde 5: Promenadstråk, p-plats och informationsskylt

På grund av områdets begränsade areal och dess läge långt från allmän väg kommer allmänhetens tillgång till området att vara relativt begränsad. För närvarande saknas särskilda anordningar för information och tillgänglighet för allmänheten. Naturreservatet ligger långt från allmän väg, och de enskilda vägar som leder fram till området har så pass begränsad kvalitet att de under stora delar av året är avstängda. Sommartid kommer dock enskild väg att kunna nyttjas, vilken når ända fram till sydvästra reservatsgränsen.

På sikt bör en led planeras och markeras genom reservatsområdet för att kanalisera besökande. Detta överlättes till reservatsförvaltningen att genomföra.

3.5.1 Kvalitetsmål

Gynnsamt tillstånd råder när följande förutsättningar är uppfyllda:

- P-plats finns vid vändplanen på den enskilda väg som leder till reservatets sydvästra del
- Informationstavla finns vid P-platsen
- Led till reservatet finns
- Vandringsled genom reservatet finns

3.5.2 Åtgärd

- Parkeringsplats iordningställs
- Informationsskylt placeras ut
- Vägvisning till reservatet nyttjar fortsättningen av den enskilda vägen
- Led genom reservatet planeras och iordningställs

4 Uppföljning

4.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs varje år för:

- Kontroll och ev uppdatering av informationsskylt

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart femte år för:

- Kontroll av förekomst av doftskinn i respektive skötselområde 1 och 2
- Kontroll av förekomst av broktagel i respektive skötselområde 1 och 2

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart tionde år för:

- Kontroll av lövföryngring
- Kontroll av andel död ved

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	När	Var	Prioritet
Försiktig röjning och ringbarkning av gran runt befintliga lövträd prioriteras för att förlänga deras livstid	2006-	Skötselområde 1 och 2	1
Tillskapande av luckor och ringbarkning av gran för att gynna etablering av och tillväxt hos yngre lövträd	2006-	Skötselområde 2	1
Iordningställande av P-plats	2006	Vändplan	1
Markerad led	2006	Fram till reservatet	1
Informationstavla	2006	Vid p-plats	1
Planera och markera led genom reservatet	2007-10	Hela reservatet	2
Ringbarkning av gran med syfte att tillskapa mer död granved, där andelen är lägre	2007-10	Skötselområde 2	2

5 Genomförd dokumentation

- En del av den mark som nu avsätts som naturreservat inventerades och klassades inom Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering 1993-98 (1997, id 140206011).
- Sumpskogspartier har dokumenterats inom Skogsstyrelsens sumpskogsinventering (id 140216091, 140206011).